

A siker záloga a középosztály

Gyüre József - uzlet@hetivalasz.hu

A jövő év végére el kell jutni oda, hogy a családokat már ne terheljék devizahitelek - mondja Matolcsy György. A hosszú hónapok óta először a Heti Válasznak nyilatkozó nemzetgazdasági miniszter nem tartja kizártnak új állami bank alapítását és a magyar érdekeltségű pénzügyintézetek feltőkésítését sem.

- "Ha a magyar gazdaság talpon marad, akkor ebben nagy szerepet fognak játszani a pénzügyintézetek" - mondta a minap a miniszterelnök. Ön szerint is kérdéses, hogy a gazdaságunk talpon marad? Vagy inkább arra utalhatott Orbán Viktor, hogy a görögök után mi is a célkeresztbe kerülhetünk?

- Mi már 2010 közepétől, az új kormány hivatalba lépésétől célkeresztben vagyunk. 2011 augusztusától azonban nem csupán vihar van az eurózónában és a nyugati gazdaságok körében, hanem megahurrikán tombol. Az egész unió sebezhető, csak az egyes tagállamok más mértékben és máshonnan, de mindegyikük ugyanazokkal a kihívásokkal szembesül: nem omlik-e össze a pénzügyi rendszerük, nem fordul-e recesszióba a gazdaságuk, meg tudják-e fordítani az államadósság és a költségvetési hiány növekedését, csökken-e a munkanélküliség. Ezekben a hónapokban az euró és az unió jövője a tét.

- Van-e a kabinetnek vészforgatókönyve az EU esetleges széthullására?

- Sem az unió, sem az eurózóna nem fog szétesni. Az unió és az euró ugyanis Európa egyik legnagyobb történelmi vállalkozása. Ha az unió szétesne, Európa háborúba sodródna. Most az a tét, hogy ez a történelmi projekt folytatódik-e: lesz-e további bővítése, mélyül-e az integráció, s versenyképes marad-e az unió Kelet-Ázsiával és az Egyesült Államokkal szemben. Az euróövezet azonban a jelenlegi összetételében

működésképtelen. Nincs helye benne az eurózóna néhány tagjának a déli sávból. Az euró, de az unió is politikai elhatározás eredményeként jött létre. Nincs mögötte olyan egységes gazdasági és pénzügyi rendszer, mint ami az amerikai dollár mögött kialakult. A politikai projektekhez pedig egységes politikai döntéshozás kell. Ez viszont nincs meg.

- Mennyire vagyunk közel a déli veszélyzónához?

- Az elmúlt két évtizedben a mai euróövezet déli tagállamai dinamizálták Európa gazdaságát. Emlékezzünk csak a spanyol és a portugál gazdaság gyors fejlődésére vagy a görög olimpia körüli pezsgésre. Ez a korszak történelmileg lezárult. Most a Baltikumtól az Adriáig terjedő térség dilemmája - és egyben lehetősége - abban áll, hogy az eurózóna déli sávjának az unión belüli szerepét át tudja-e venni versenyképesség, növekedés, innováció és működőtőke-vonzás tekintetében. Ebben a régióban Lengyelország vagy Szlovákia most erősebb, mint Magyarország vagy Románia, de ez változhat. Hazánk a magas államadósság, a jelentős külső pénzügyi függés, az egymillió emberre kiterjedő devizahitel-állomány, a duális gazdaság és még más ok miatt a legsebezhetőbb a térségben.

Fotó: MTI, Kovács Tamás

- Romániát a hitelminősítők egy része a befektetésre nem ajánlott kategóriában tartja, a románok - velünk ellentétben - mégiscsak a világ tíz legkockázatosabb állama között. Feltehetően azért, mert Romániának készenléti hitel-megállapodása van a Nemzetközi Valutaalappal. Nem javítaná a gazdaságpolitikánk iránti bizalmat és hitelességet, ha nekünk is volna ilyen megállapodásunk az IMF-fel?

- Jelenleg is együttműködünk az IMF-fel számos területen, de hitelszerződésről nem tárgyalunk, és ezt nem is tartanám jó megoldásnak. Magyarország ezt a szakaszt már lezárta. A lépést egy ideig talán üdvöznél a pénzpiac, aztán rájönne, hogy az IMF-hez való visszatérés a gyengeség jele.

- Nem tart attól, hogy a hitelminősítők befektetésre nem ajánlott kategóriába sorolják Magyarországot?

- Az egyik hitelminősítőnél reális ennek a veszélye, de akkor sem lesz többletkockázat, ha ez bekövetkezik. De akkor sem állna be gyökeres gazdasági fordulat, ha javítanának a besorolásunkon. A hitelminősítők eljátszották a becsületüket azzal, hogy a válság előtt sokat tévedtek.

- A kormány szemmel láthatóan tartja magát a kitűzött költségvetési számokhoz. Miért nem elegendő ez ahhoz, hogy Magyarország kikerüljön a legkockázatosabb államok csoportjából?

- Azért, mert négy területen kell igazolnunk, hogy döntő gazdasági fordulatot hajtottunk végre. Az első az egyensúly, ahol ezt csökkenő államadóssággal, három százalék alatti költségvetési hiánnyal és pozitív folyó fizetési mérleggel kell bizonyítanunk. Ezeket a

számokat hozzuk. De bizonyítanunk kell azt is, hogy a gazdaság képes a növekedésre. Jelenleg ez a leggyengébb pontunk. A gazdaságnak új ösztönzőket kell adni, a meglévők ugyanis már kimerültek. A foglalkoztatás terén is bővülést kell felmutatnunk, mert az unióban nálunk a legalacsonyabb a foglalkoztatás szintje, és senki nem hiszi, hogy ilyen gyenge mutatóval lehet tartós egyensúlyt elérni. A negyedik a politikai stabilitás.

- Sokan úgy vélik, a gazdaságpolitikai döntések ad hoc jelleggel születnek, s a gazdasággal kapcsolatos ötletek Orbán Viktor fejéből pattannak ki, ön pedig ennek csak a végrehajtója.

- 2010 közepétől Magyarországnak ismét van gazdaságpolitikája, mint ahogy 1998 és 2002 között is volt. A mostani hasonlít az akkorira: növekedéssel és a foglalkoztatás bővítésével tartós egyensúlyt szeretnénk elérni. Nagy előny, hogy az ország miniszterelnökének van gazdaságpolitikája, és nem tévesztik meg a liberális eszmék. Sok ötlet pattan ki Orbán Viktor és a tanácsadók fejéből, ezek közül többet sikerült már kormányzati döntéssé csiszolnunk.

- Az elmúlt másfél évben az ország megélte a válságadók bevezetését, a magánnyugdíjpénztárak államosítását, a devizahitelek végtörlesztését, s az emberek úgy érzik, mintha egy gazdaságpolitikai kísérlet alanyai lennének. Mindenki látja, hogy a gazdaságpolitika támadásoknak van kitéve, ön mégsem vállalja a nyílt színi küzdelmet.

- A korábbi gazdaságpolitika csődöt mondott, ahhoz visszatérni mi biztosan nem fogunk, és ezt nem is tanácsolnám senkinek. Az általam képviselt, nem ortodox közgazdasági eszközöket is bevető gazdaságpolitika egyszer már történelmileg bevált. A második világháború utáni újjáépítés ilyen gazdaságpolitikára épült, de Kelet-Ázsia sikerének is ez az alappillére. Az még nem dőlt el, hogy ez Magyarország esetében is sikeres lesz-e. Ezért szavakkal nem, csak tettekkel lehet megvívni ezt a gazdaságpolitikai ütközetet.

- Ezért nem hívták meg a bírálatokat megfogalmazó Mellár Tamást és Chikán Attilát arra a tanácskozássra, ahol tizenegy jobboldali közgazdász véleményét kérte ki a kormány?

- Nem jobb- vagy baloldali kérdés, hogy egy ilyen súlyos válsághelyzetre ki milyen receptet ír fel. A tanácskozássra olyanok kaptak meghívást, akiktől kreatív ötleteket várt a miniszterelnök.

- Hol tartanánk most, ha a Bajnai- Oszkó-féle gazdaságpolitikát vitte volna tovább az Orbán-kormány?

- Ugyanolyan válság lenne nálunk is, mint a görögöknél. A leköszönő kormány hét százalék körüli államháztartási hiányt hagyott hátra, amit ők csak ortodox eszközökkel kezeltek volna. Ezek körébe nem tartozik bank- és krízisadó, nyugdíjpénztári források felhasználása. Kétlem, hogy a szocialista kormány a bázisát jelentő, de a költségvetésben évről évre óriási lyukat ütő magán-nyugdíjpénztári rendszerhez hozzányúlt volna. A devizahitelek végtörlesztésével sem terhelte volna meg a bankrendszert. Miután a szocialisták nem vetettek be volna szokatlan, ám igen hatékony eszközöket, a válságkezelés terhét ezért a családokra és a vállalkozásokra helyezték volna.

- Minden egyensúlyjavító intézkedés a lakosságnál landol. Miután a kormány meghirdette a devizahitelek kedvezményes árfolyamon történő előtörlesztését és kiváltását, a bankok megemelték a forinthitelek kamatait.

- Egy ilyen sérülékeny és sebezhető gazdaság nem tud jó eszközökkel kilábalni a krízisből. Magyarországon ugyanis még most is válság van. Ne tévesszen meg senkit, hogy 2011-ben is növekedést mutat a gazdaság: ez csak az exportra termelő járműipari és elektronikai cégeknek köszönhető. A magyar tulajdonú gazdaság háromnegyede továbbra is a válsággal küzd, az ország pedig 2006-tól 2010 közepéig megszorítási politikát folytatott. Ennek ára van. Mi a lakosság és a vállalkozások helyett a bankokat szorítjuk meg és vetünk ki krízisadókat olyan vállalatcsoportokra, melyeket ez mégsem dönt recesszióba. De ennek is ára van: a bankrendszer lényegében nem hitelez, a működőtőke beáramlása is elbizonytalanodott.

- Többek szerint ha a végtörlesztést a devizahitelesek 80 százaléka veszi igénybe, akkor válaszul a pénzpiacok bedönthetik Magyarországot.

- Ezt állították akkor is, amikor a nyugdíjpénztárak kerültek terítékre. Minden épelméjű gazdasági szereplő, így a vezető bankárok is tudják: ezt a mérgező, idegen testet, mint amit a devizahitel-állomány jelent a magyar bankrendszerben, ki kell vetni a gazdaságból. Arról már megoszlanak a vélemények, ezt hogyan lehet megtenni. Lépésről lépésre el kell jutni oda, hogy nem terhelik devizahitelek a családokat, a vállalkozásokat és az önkormányzatokat. Talán 2012 végére a családokat már mentesíteni lehet a devizakölcsönök árfolyamkockázatai alól. Ezután indulhat el a vállalkozások forinhtitellel történő kiszabadítása a devizaadósság csapdájából. Mindezt úgy kell végrehajtanunk, hogy megőrizzük a bankrendszer működését és a gazdaság növekedőképességét. Jelenleg egy alternatív finanszírozási rendszer kialakításán dolgozunk.

- Ebbe belefér egy állami lakossági bank is, amit a Hiteltársulás szeretne?

- Nemcsak állami tulajdonú szakosított pénzügyintézet alapítása fér bele, hanem a még működő állami tulajdonú pénzügyintézeti kör feltökésítése is. Kamattámogatott hitelkonstrukciókat is bevezethetünk a devizakölcsönök forinhtitellel történő kiváltására a kkv-k számára, újból beindítjuk az otthonteremtést, és az állami garanciavállalás eszközét is erőteljesebben használhatjuk fel. Elképzeléseinkbe belefér az is, hogy a Magyar Nemzeti Bank él a monetáris ösztönzés eszköztárával, azaz a jelzáloglevelek és a vállalati kötvények vásárlásával. Erről jelenleg is tárgyalunk a jegybankkal.

- Az is belefér, hogy a 180 forintos árfolyamgátat igénylők esetében a

gyűjtőszámlán felhalmozódó forinthitelt is el kell majd engedniük a bankoknak?

- Eddig három intézkedés történt a devizaadósok megsegítésére. Két esetben a bankokkal közösen léptünk, egy esetben a kormány döntött önállóan. Valamiről már kiderült, hogy működik: ilyen a végtörlesztés meghirdetése, még ha a bankok ellenállnak és vonakodnak is, vagy a kilakoltatási kvótarendszer bevezetése. S valamiről kiderülhet, hogy nem működik. A bankokkal kötött árfolyamgát eddig nem váltotta be a reményeket. További intézkedéseket is tervezünk a bankokkal együttműködve azért, hogy a közel ötezermilliárd forintos lakossági devizahitel-állományból minél többet szeleteljünk le. Ez a torta nem olyan finom, hogy egyszerre lehessen megenni.

- Még mindig úgy gondolja, hogy a 16 százalékos szja-rendszer bevezetése helyett nem lett volna jobb a munkára rakódó terheket csökkenteni? Mert miközben a kormány azt mondja, hogy nem vezet be megszorításokat, az egykulcsos adó révén a szegényekkel fizetteti meg a gazdaságpolitikája árát.

- Az egykulcsos arányos adó bevezetésének nem ez a célja, hanem hogy rendet teremtsünk az adórendszerben, munka- és gyermekvállalást segítő adózást alakítsunk ki. Ennek lehet olyan mellékhatása, hogy bővül a fogyasztás vagy igazságosabbá válik az adórendszer, de nem ez a lényege. Tudjuk, mi történt volna, ha az új adórendszer nem hagy ötszázmilliárd forintot a családoknál. A fogyasztás 3-5 százalékkal zuhant volna, mert a fogyasztói kosár 45 százalékát adó élelmiszerek és 20 százalékát jelentő üzemanyagok esetében 15-25 százalékos drágulás ment végbe, miközben a svájci frank árfolyama legalább 30 százalékkal emelkedett. Ötszázmilliárdból hatszázalékos

járlékcsökkentést lehetett volna végrehajtani, ami az üzleti szektorban - egy válság idején - most nem hatott volna. Békeidőben valóban az élők munkát terhelő járlékcsökkentés lehet az egyik megoldás, de az semmilyen hatással nem bír a családok gyermekvállalási hajlandóságára. A végtörlesztés meghirdetésének sem a fogyasztásbővítés a célja, hanem hogy az egymillió középosztálybeli devizahiteles visszakapcsolódjon a gazdaság vérkeringésébe. Azt, hogy Magyarország sikeres lesz-e, a középosztályhoz tartozó devizahitelesek döntenek el, és nem a munkanélküliek. A devizaadósok eddig nem látott eszközöket és forrásokat mozgósítanak hitelük kiváltására. Furcsa mód az egyéni és a családi utak dinamizálják a gazdaságot. Nem csupán azzal, hogy a devizaadósok megmenekülhetnek az árfolyamkockázatoktól, hanem mert lelkiileg is kiszabadulhatnak a devizahitelek csapdájából. Ezt tartom a legfontosabbnak.